

COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N°. 155.

De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Anjum.

Heden den zeventienden Maart achttienhonderd een en negentig, zijn verschenen voor mij Ritske Banda, notaris te Anjum, gemeente Oostdongeradeel, provincie Friesland, in tegenwoordigheid van na te noemen getuigen:

1. Pieter Taekes Van der Herberg, landbouwer, wonende te Anjum;
2. Doede Engberts Botma, landbouwer, wonende aldaar;
3. Douwe Alberts Beintema, landbouwer, wonende aldaar;
4. Ids Kornelis Van Eizenga, landbouwer, wonende aldaar;
5. Jan Ypes Botma, landbouwer, wonende aldaar;
6. Uilke Sieverts Ganzinga, landbouwer, wonende aldaar;
7. Pieter Jans Van der Herberg, koemelker, wonende aldaar;
8. Minne Lieuwes Sijtsma, landbouwer, wonende aldaar;
9. Haije Ypes Viersen, landbouwer, wonende aldaar;
10. Foppe Meinderts Dijkstra, bakker, wonende aldaar;
11. Taeke Van der Woud, koopman, wonende aldaar;
12. Jacob Jans Ozenga, koemelker, wonende aldaar;
13. Kornelis Pieters Wobma, landbouwer, wonende aldaar;
14. Atze Johannes De Boer, landbouwer, wonende aldaar;
15. Oebele Ypes Viersen, landbouwer, wonende onder Lioessens;
16. Jacob Jans Van Eizenga, landbouwer, wonende onder Anjum, als gelastigde:
  - a. van Johannes Klazes Terpstra, koemelker, wonende aldaar;
  - b. van Uilke Douwes Dijkstra, landbouwer, wonende aldaar;
  - c. van Jan Jacobs Holwerda, landbouwer, wonende onder Lioessens;
17. Lolke Jelles Holwerda, van landbouwersbedrijf, wonende onder Anjum, als gelastigde van Jelle Wiegers Holwerda, landbouwer, wonende aldaar;
18. Douwe Mames Hiemstra, van landbouwersbedrijf, wonende onder Anjum, als gelastigde van Sijke Engberts Botma, weduwe van Ids Kornelis Van Eizenga, landbouwster, wonende aldaar;
19. Jan Ypes Botma voornoemd, als gelastigde:
  - a. van Ype Engberts Botma, landbouwer, wonende onder Anjum;
  - b. van Doeke Hendriks Turkstra, molenaar, wonende aldaar;

blijkende voornoemde lastgevingen uit eene onderhandsche volmacht, die, na door de comparanten-lasthebbers in tegenwoordigheid van mij notaris en getuigen voor echt te zijn erkend, ten blijke waarvan de daarop gestelde echt-erkenning door de comparanten-lasthebbers, de getuigen en mij notaris is geteekend, ongeregistreerd aan deze akte is vastgehecht.

De verschenen personen zijn aan mij notaris bekend.

Welke comparanten, voor zich en in qualiteit, verklaarden bij deze akte te willen overgaan tot de oprichting van eene vereeniging, onder den naam van: » *De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Anjum* », en daarvoor vast te stellen de navolgende statuten:

Naam, doel, middelen, duur en grondbeginsel.

Artikel een. De vereeniging is coöperatief, draagt den naam van: » *De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek te Anjum* », en heeft haren zetel te Anjum, gemeente Oostdongeradeel.

Artikel twee. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener *stoomzuivelfabriek* en den verkoop van de te verkrijgen producten. Deze fabriek zal te dien einde niet op Zondag in werking mogen worden gesteld.

Artikel drie. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene *stoomzuivelfabriek* op door haar aan te koopen grond te Anjum.

De leden verbinden zich om tweemaal per dag (Zondagen uitgezonderd), op door het bestuur te bepalen uren, aan deze fabriek ter bereiding te leveren alle melk van het rundvee der boerderij, bij ieder hunner in gebruik.

Zij behouden echter de vrijheid om, desverkiezende, op algemeen erkend Christelijke feestdagen de levering na te laten.

Zij hebben het recht dagelijks zooveel melk terug te houden als zij voor huishoudelijk gebruik en voor andere doeleinden, ter beoordeeling en onder goedkeuring van het bestuur, noodig hebben.

Artikel vier. De vereeniging verkoopt vervolgens de verkregen producten en verdeelt de zuivere opbrengst daarvan onder de leden, naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter.

Artikel vijf. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan de voor de verkochte producten gemaakte gelden, na aftrek van een cent per liter ingebrachte melk.

Het bedrag met deze ingehouden centen verkregen, wordt gebruikt voor bestrijding der in artikel twaalf bedoelde uitgaven en voor de vorming van een reservefonds, terwijl het gedeelte voor een en ander niet vereischt, minstens per drie maanden onder de leden wordt verdeeld, naar gelang van de door ieder ingebrachte hoeveelheid melk, gedurende het tijdvak waarover de verdeeling loopt.

Artikel zes. Wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt, kan ook melk van anderen ter bereiding worden aangekocht.

Artikel zeven. De vereeniging wordt, behoudens verlenging na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van vijf en twintig jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel acht. Het domicilie der vereeniging en dat van elk der leden in het bijzonder is gevestigd ten kantore der vereeniging te Anjum.

Artikel negen. Het dienstjaar vangt aan den twaalfden Mei.

Geldmiddelen.

Artikel tien. Het voor de oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen benoodigd kapitaal, ten bedrage van veertien duizend gulden of zoo veel meer of minder als zal blijken noodig of voldoende te zijn, zal worden geleend onder hypothecair verband van de fabrieksgebouwen met hetgeen daartoe door bestemming behoort en solidaire borgstelling van al de leden.

De leening zal hoogstens in twintig jaren worden afgelost, waarvoor jaarlijks, buiten en behalve de rente, eene som van minstens zeventhonderd gulden uit de kas der vereeniging beschikbaar zal worden gesteld.

Artikel elf. Er wordt een reservekapitaal gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens honderd gulden als vaste post van uitgaaf zal worden aangebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging te verkrijgen revenuen, een bedrag van vijfhonderd gulden heeft bereikt.

Daaruit zullen de teruggaven geschieden, bedoeld bij artikel twintig. Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling overeenkomstig het eerste lid van dit artikel worden overgegaan.

Artikel twaalf. Op de rekening der vereeniging worden in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan te gane geldleening; de van die leening verschuldigde renten; de belooning van het dienstbaar personeel; het benoodigde voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen, brandstoffen, belastingen, de kosten der administratie, assurantie der gebouwen en roerende goederen en verdere kosten van exploitatie.

Artikel dertien. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden worden bepaald naar de verhouding bij artikel vier aangenomen.

Lidmaatschap, rechten en verplichtingen.

Artikel veertien. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij, die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel vijftien. Tot leden kunnen worden aangenomen meerderjarige veehouders en veehoudsters, in het volle genot van de burgerlijke en burgerschapsrechten, die zich verbinden den inleg te betalen zooals die naar omstandigheden door de leden zal worden bepaald.

Artikel zestien. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe vóór den eersten April een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Het bestuur brengt dit verzoek, met zijn advies, in de eerstvolgende vergadering der leden, ten einde daarover te beslissen en, in geval van toelating, daarvoor de voorwaarden vast te stellen. Van het genomen besluit wordt door het bestuur aan den adressant kennis gegeven.

Artikel zeventien. Het lidmaatschap is persoonlijk en verbindend voor een vol dienstjaar.

Artikel achttien. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen, met goedkeuring van de leden, den overledene in dat lidmaatschap opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen.

Artikel negentien. De leden der vereeniging worden geacht hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden te verbinden om, voor het geval deze met dezelfde melkerij zich bij de vereeniging kunnen aansluiten, daartoe over te gaan, op verbeurte van alle aanspraken op uitkeering, restitutie en mede-eigendom, tenzij hunne toelating wordt geweigerd. In dit geval wordt de uitkeering geregeld naar het volgend artikel.

Artikel twintig. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der leden, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt drie/vierde van het bedrag, dat door zijne melkleverantie van de bij artikel tien bedoelde leening is afgelost, terug.

In geen geval wordt deze uitkeering berekend over hooger bedrag dan zal zijn afgelost op den twaalfden Mei negentienhonderd elf.

Artikel een en twintig. Hij die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het dienstjaar schriftelijk kennis aan het bestuur, met opgaaf zijner motieven.

Artikel twee en twintig. Op hen, die volgens het oordeel der leden, zonder geldige beweegredenen, uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel negentien ten aanzien van niet-toetredende erfgenamen is vastgesteld. Zij blijven bovendien aansprakelijk voor de schulden en schaden, gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden en zijn verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur als boete in de kas der vereeniging te storten twintig gulden per rund, van het getal, dat gedurende het lidmaatschap gemiddeld jaarlijks door hen is gemolken.

Artikel drie en twintig. Elk lid kan wegens overtreding der statuten en van het huishoudelijk reglement en onteerende handelingen, door de leden, op gemotiveerd voorstel van het bestuur of van een/vijfde der leden, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard, bij besluit der leden, waartoe zal worden vereischt twee/derde der uitgebrachte stemmen.

Op hem is van toepassing het bepaalde bij artikel twee en twintig, ten aanzien van uittredende leden, zonder geldend motief.

Artikel vier en twintig. De leden die om geldige redenen vóór de aflossing der schuld uit de vereeniging treden, behouden, zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot de vereeniging toe te treden, alleen onder verplichting om in de kas der vereeniging terug te storten het daaruit bij de uittreding ontvangen bedrag, bedoeld bij artikel twintig.

Artikel vijf en twintig. Met goedkeuring der leden kan het lidmaatschap, met al de verkregen rechten en verplichtingen, echter zonder verplicht te zijn tot betaling van eenige bijzondere contributie, worden overgedragen aan een ander, die dan geacht wordt eenvoudig in de plaats te zijn getreden van het lid dat hij vervangt.

Artikel zes en twintig. Leden die gedurende eenig tijdvak, om door de vereeniging gebillijkte redenen, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren, ontvangen alsdan jaarlijks, met behoud van verkregen rechten, eene rente van drie een tweede ten honderd van het bedrag, waarop zij, in geval van uittreding, volgens artikel twintig recht zouden hebben.

In geval van continuatie der vereeniging, na aflossing der meerge-noemde geldleening, worden hunne aandeelen in de taten, op tauxatie van twee deskundigen, in contanten uitgekeerd, tenzij bedoeld bezwaar inmiddels mocht zijn opgeheven.

Artikel zeven en twintig. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel acht en twintig. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement wordt beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich zedelijk geene quaestie in deze door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

Bestuur, beheer en toezicht.

Artikel negen en twintig. Het bestuur der vereeniging bestaat uit vijf leden.

Zij worden gekozen door de leden, kiezen uit hun midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement.

Artikel dertig. Zij hebben zitting gedurende den tijd van vijf jaren. Jaarlijks op den twaalfden Mei, voor het eerst in achttienhonderd twee en negentig, treedt één hunner af, volgens een daarvan op te maken rooster. Zij zijn herkiesbaar.

De verkiezing geschiedt in de laatste algemeene vergadering van elk dienstjaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel een en dertig. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel twee en dertig. Zoo noodig genieten de bestuursleden jaarlijks eene vergoeding voor het gevoerd beheer, door de leden te bepalen. Zij ontvangen in elk geval restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gemaakte kosten.

Artikel drie en dertig. Het dagelijksch beheer wordt gevoerd door een boekhouder, die alle bevelen van het bestuur heeft op te volgen en door de leden wordt benoemd. Zijn salaris en zijne werkzaamheden wordt bij instructie, door de leden vast te stellen, geregeld.

Artikel vier en dertig. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de algemeene vergadering, die eene commissie uit haar midden daarmede kan belasten.

Artikel vijf en dertig. De penningmeester stelt persoonlijke of zakelijke zekerheid tot een door de leden te bepalen bedrag.

Artikel zes en dertig. Het bestuur vergadert ten minste eenmaal in de drie maanden, aan het kantoor der vereeniging te Anjum, en neemt dan tevens op de boeken en kas van den penningmeester.

Vergaderingen, rekening en verantwoording en stemrecht.

Artikel zeven en dertig. Jaarijks worden vier algemeene vergaderingen gehouden, in de eerste maand van elk kwartaal. In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal.

De voorzitter belegt voorts zoo dikwijls vergadering als hem dit in het belang der vereeniging noodig voorkomt of wanneer het door een/vijfde der leden wordt verlangd.

Artikel acht en dertig. De eerste jaarvergadering is bestemd voor het doen van rekening en verantwoording door den penningmeester over het afgelopen boekjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel te bepalen.

Eene commissie, door en uit de leden te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit.

De goedkeuring der vergadering strekt voor het bestuur tot finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

Artikel negen en dertig. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens drie dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zooveel mogelijk zijn vermeld.

Artikel veertig. Elk lid kan zich ter vergadering doen vertegen-

woordigen door een lid of een bij hem of haar inwonend persoon, mits die lastgeving schriftelijk zij. Niemand kan als lasthebber voor meer dan een lid optreden.

Artikel een en veertig. De leden stemmen in verhouding tot het getal der door hen aangegeven koeien en wel voor een tot en met vier koeien met een, voor vijf tot en met tien koeien met twee en voor elf en meer koeien met drie stemmen.

Die stemmingen geschieden over zaken mondeling, over de keus van personen bij ongeteekende briefjes. Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen.

Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming.

Geeft ook deze geene vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde, of voor het geval meer personen evenveel stemmen hebben verkregen, tusschen hen allen, en is hij die dan de meeste stemmen erlangt, de benoemde.

Bij staking van stemmen beslist het lot.

Artikel twee en veertig. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden. Deze worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en, na goedkeuring, door den voorzitter en hem geteekend.

Ontbinding en vereffening.

Artikel drie en veertig. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan overgegaan, wanneer daartoe met minstens twee-derde gedeelte der stemmen van de leden wordt besloten.

Artikel vier en veertig. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Wijziging der statuten.

Artikel vijf en veertig. Dadelijk na aflossing der schuld bij artikel tien bedoeld, worden deze statuten herzien.

Artikel zes en veertig. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen, dan in eene daartoe in het bijzonder opgeroepen vergadering, waarin minstens twee-derde der stemmen van de leden vertegenwoordigd is. Tot aanneming wordt drie-vierde der uitgebrachte stemmen vereischt.

Moet bij onvoldoend aantal vertegenwoordigde stemmen de beslissing worden uitgesteld, dan wordt de beslissing in de onmiddellijk daarna opnieuw, volgens artikel negen en dertig, bijeengeroepen vergadering genomen, bij gewone meerderheid der uitgebrachte stemmen.

Artikel zeven en veertig. Voor zoover daarvan bij de statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achttienhonderd zes en zeventig (*Staatsblad* n°. 227).

Waarvan akte.

Gedaan en verleden te Anjum, ten huize van Taeke Klazes Haaksma, op datum in het hoofd dezes gemeld, in tegenwoordigheid van Sierk Willems Tonnema, kuiper, en Paulus Boekhout, kleermaker, beiden wonende te Anjum en aan mij notaris bekend, als getuigen.

En is deze akte, welke in bewaring van mij notaris zal blijven, onmiddellijk na voorlezing onderteeekend door de comparanten, de getuigen en mij notaris.

(Geteekend:) P. T. v. d. Herberg, D. E. Botma, D. A. Beintema, Ids. v. Eizenga, J. Y. Botma, U. S. Ganzinga, P. J. v. d. Herberg, M. L. Stijma, J. J. Van Eizenga, F. M. Dijkstra, J. J. Ozenga, H. Y. Viersen, T. v. d. Woud, K. Wobma, A. De Boer, O. Y. Viersen, L. J. Holwerda, D. M. Hiemstra; S. W. Tonnema, P. Boekhout, R. Banda.

Geregistreerd te Dokkum, den achttienden Maart 1800 een en negentig, deel 93, folio 63 recto, vak 5; vier bladen, geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent, f 1,20. De ontvanger (geteekend:) *Bartelink*.